

Uygarlık Tarihinin İncisi:

ROMA

Fotoğraflar: Selim Güneş

2700 yıllık bir tarih kültü olan Roma, Avrupa'nın en eski kentlerinden biri. Tiber kıyılarında yedi tepeye kurulmuş olan kent, tarihte önemli kültürlere tamlık etmiş. "Antik Roma" gibi önemli medeniyetlere beşiklik eden kent, aynı zamanda Hıristiyanlığın da merkezi. Pek çok politika, hukuk sistemi ve felsefi anlayış bu topraklarda şekillenmiş; dünyanın birçok kenti Antik Roma'nın tarz ve teknik yapısını esas almış. Bugünkü Roma, bu iki bin yıllık serüveninin nadir ve ince katmanlarını

barındırıyor. Güney İtalya'da 1500 km'lik bir alanda, denizden 28 kilometre uzaklıkta 3 milyonluk bir nüfusu barındıran kentte, bir de Bağımsız Vatikan Devleti bulunuyor.

Roma M.Ö. 8. yüzyılda, küçük bir Demir Çağı köyü olarak kurulmuş. Romalılar, M.Ö. 616'da komşuları Etrükslerin elindeki iktidarı ele geçirmiş ama 509'da Roma'nın Cumhuriyet halini alması ile güçlerini kaybetmiş. M.Ö. 1. yüzyılla birlikte İspanya, Kuzey Afrika ve Yunanistan'a kadar genişlemiş. Julius

Sezar Roma'nın ilk imparatoru olmuş. Hz. İsa, Augustus zamanında doğmuş ve ilk Hıristiyanlar 4. yüzyıla kadar zulüm görmüşler. Bu yeni din hızla yayılmış ve Roma onun merkezi haline dönüşmüş. Şehir Ortaçağ ile birlikte nüfuzunu kaybetmeye başlamış, 15. yüzyılda ise eski gücüne kavuşmuş. Rönesans ve Barok dönemi sanatçıları, kenti inci gibi işlemiş. 1870'de ise Birleşik İtalya'nın başkenti olmuş.

Mutlaka Görün!

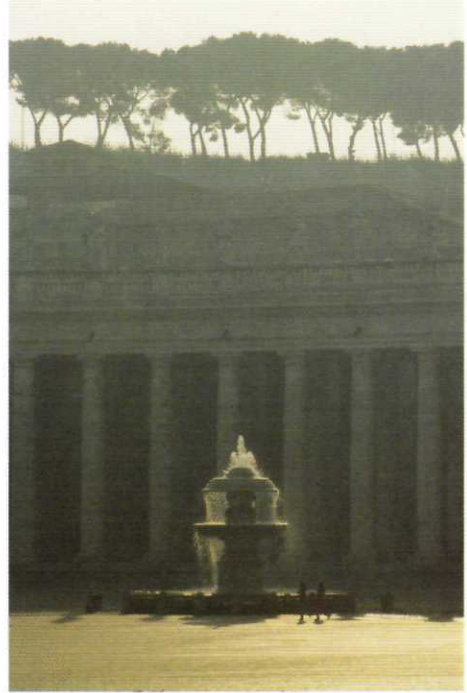
Colosseum: Roma'nın en büyük amfi tiyatrosu. İmparator Vespasianus tarafından M.S. 72'de yaptırılmış. Ölümçül gladyatör çarpışmaları ile vahşi hayvan dövüşleri, İmparator ve varlıklı yurttaşlar tarafından Romalılara ücretsiz olarak seyrettiliyordu.

İspanyol Merdivenleri: Trinita dei Monti Kilisesi'nin Fransız sahipleri, kiliseyi görkemli bir merdiven ile Piazza di Spagna'ya bağlamak için bu merdiveni yaptırmış. 1726 yılında tamamlanan merdiven düz alanları, kavisleri ve terasları ile kentin en göz alıcı yapıtlarından biri.

Trevi Çeşmesi: Nicola Salvi'nin bir teatral tasarımı olan Roma'nın en büyük ve ünlü çeşmesi Trevi 1762 yılında tamamlanmış. Çeşmenin ortasında iki Triton'un çevrelediği bir Neptün figürü var. Tritonlardan biri huysuz bir denizatını dizginlemekte, diğeri ise çok daha uysal bir hayvanı sürmekte. Bunlar denizin iki zıt halini simgeliyor.

Castel Sant'Angelo: Castel Sant'Angelo adını, tepesinde duran Baş Melek Mikail heykelinden alır. M.S. 139'da Hadrianus'un Mozolesi olarak yapılmış ve daha sonra farklı işlevler üstlenmiş.

Roma Forumu: Forum, eski Roma'da siyaset, ticaret ve hukuk merkezi. Bu merkezin içinde en büyük yapıların bulunduğu, resmi davaların

görüldüğü bazilikalar yer alır. Satürn Tapınağı, Kastor ve Polluks, Vesta, Antoninus ve Faustina, Romulus ve Santi Cosma e Damiano Tapınağı, Santa Francesca Romana, Venüs ve Roma Tapınakları, Aemilius Bazilikası, Curia, Julius Bazilikası, Vesta Bakireleri Evi, Constantinus ve Maxentius Bazilikası, Traianus Pazarları, Torre delle Milizie, Mamertine Zindanı, Colosseum, müzeler, kemer ve sütunlar ve tarihi alanları içeren bir merkez.

Kilise ve Tapınaklar

Roma'da son derece güzel ve ilginç kiliseler var. Roma, Ortaçağ ve Rönesans Katolik kilisesinin önemini vurgulamak için yapılmış gösterişli büyük bazilikalardan, ilk Hıristiyanların çoğunlukla gizlilik içinde toplandığı daha küçük ve mütevazı yapılara dek uzanan bir çeşitliliğe sahip:

Santa Maria (Trastevere'deki): Eski bir Hıristiyanlık yapısının temeli üzerine kurulan bu kilise mozaikleri ile ünlü. Zulümden kaçan ilk Hıristiyanların gizlilik içinde toplanıp ibadet ettikleri evlerin üzerine yapılmış.

St. Peter Bazilikası: St. Peter Bazilikası, Michelangelo imzalı kubbesiyle dikkat çeker. 136 metrelik bu kubbe, dünyadaki en yüksek kubbedir. Ancak, sanatçı eserinin tamamını göremeden ölmüş.

Santa Cecilia (Trastevere'deki): Cecilia'yı mezarın açık bir halde yatarken gösteren bu heykel,

1599'da Stefano Maderno tarafından yapılmış.

Santa Maria (Cosmedin'deki): 6. yüzyıldan kalma kilisenin dekorasyonu 12. yüzyıl öncesinden kalma. Restore edilmiş bir manastırın bulunuyor.

Pantheon: Roma döneminin tanrılar tapınağı Pantheon, Ortaçağ'da kiliseye çevrilmiş, zamanla da kubbesiyle Roma'nın sembolü haline gelmiş. 2000 yıllık bu anıtsal yapı, Antik Roma'dan kalan en büyük tapınaklardan biri. Pantheon'u (Bütün Tanrıların Tapınağı) Roma'daki bütün kiliselerden farklı kılan, kubbeli bir iç yapıya sahip olması. 7. yüzyılda ise bir Hıristiyan Kilisesi olarak vaftiz edilmiş.

Sant'Andrea al Quirinale: Berrini (1658-1670) Roma Barok mimarisini, bu mekânın oval iç mekânında sert ve dinamik kavisleri en uygun şekilde kullanmış.

Santa Maria Maggiore: Gösterişli mozaikler ile kutsal emanetler, Santa Maria Maggiore'nin ağırbaşlı iç mekân

ile zıtlık taşıyor. Sahip olduğu hazineler arasında Borghese armasını taşıyan resmi kıyafetler de bulunuyor.

Santa Prassede: 9. yüzyıl kilisesinin duvar ve tavanlarını Bizans mozaikleri kaplıyor.

Santa Croce in Gerusalemme: Ön cephesini azizler süslüyor. İçeride ise Aziz Helena'nın Kudüs'ten getirdiği Çarmin'ın parçaları var.

San Clemente: Bu 12. yüzyıl kilisesinin altında arkeolojik kalıntılar var. San Clemente'de bulunan bir lahit 4. yüzyıla ait. En alt katmanında M.S. 3.

yüzyıla ait bir Güneş tapınağı bulunuyor.

San Giovanni in Laterano: Bu eski kiliseyi ilk Hıristiyan İmparatoru Constantinus yaptırmış. St. Venantius Şapeli'nin mozaiklerinde St. Venantius'un kendisi de resmedilmiş.

Sistine Şapeli: Vatikan Sarayı'ndaki ana şapeldir. Dev duvarları Michelangelo, Perugino, Boticelli gibi 15. ve 16. yüzyıl sanatçıları tarafından fresklerle süslenmiş. Yan duvarlardaki 12 fresk, Hz. Musa ve Hz. İsa'nın yaşamlarından birbirine paralel sahneleri içeriyor. Duvarların dekorasyonu Michelangelo tarafından tamamlanmış. Kıyamet adlı dev fresk de sanatçıya aittir.

Müze ve Galeriler

Palazzo Nuova: Capitoline Tepesi'nde bir klasik heykel koleksiyonu. Koleksiyon, Capitoline Venüsü gibi yapıtlar, 18. yüzyıla ait büst koleksiyonu, Antik Yunan filozoflarının, şair ve yöneticilerinin heykellerini kapsıyor.

Palazzo dei Conservatori: Yapımına Michelangelo'nun tasarımına uygun olarak onun ölümünden bir yıl önce başlanmış. 16. ve 17. yüzyıl süslemeleriyle bazı Klasik dönem heykelleri bulunuyor. İkinci kat ise sanat galerisi olarak kullanılıyor.

Palazzo Corsini: Caravaggio, Rubbens ve Van Dyck'ın eserlerinin yanı sıra, Barok Heykeltıraş Berrini'nin II. Baciecchia tarafından yapılan bir portresi de sergilenmektedir.

Galleria Spada: 17. ve 18. yüzyıl resimleri bulunur. Bu eserler arasında Andrea del Sarto'nun (1486-1530) Hasta Ziyareti tablosu da var. Bernardino Spada'nın 1632'de başlattığı Galleria Spada koleksiyonu, hâlâ orjinal galerisinde sergileniyor. Resimler 17. yüzyıl Roma zevkini yansıtıyor. Rubbens, Guido Reni, Guercino ve yaşlı Jan Brueghel.

Galeria Doria Pamphilj: Rönesansın önemli isimlerinin pek çoğu, bu galerinin tıksık tıksık duvarlarında sergilenir. Roma'daki sarayların hepsinden daha kapsamlı bir resim koleksiyonuna sahip. Raffael, Filippo Lippi, Caravaggio, Titan ve Claude Lorrain eserlerinin yanı sıra İspanyol ressam Velazquez'in Papa IX. Innocentius Pamphilj'in portresi de yer alıyor.

Guilla Villasi: Roma'nın en eski dönemlerinden kalma Etrüsk hazineleri bu Rönesans villasında sergileniyor. Guilla Villasi, 1889'dan beri Museo Nazionale Etrusco'ya ev sahipliği yapıyor. Koleksiyonlara ek olarak, villa bahçeleri, onarılmış bir Etrüsk tapınağı da bulunur. Bazı çömlekler, heykelcikler ve diğer sanat eserleri Romalılardan önce yaşamış Faliscanlar, Latinler ve kabilelerin kutsal hazinelerini içerir.

Museo Borghese: Zemin kat galerileri Yunan ve Roma heykellerinin yanı sıra, Berrini'nin "Davud" gibi eserleri de bulunuyor.

Palazzo Barberini: Barbeni ailesi için Bernini tarafından yapılan Palazzo Barberini'de 13. yüzyıldan 16. yüzyıla kadarki döneme ait eserler bulunuyor.

Palazzo Venezia: Roma'nın en kapsamlı dekoratif sanatlar müzesi. Bizans ve Ortaçağ koleksiyonları bulunuyor.

Raffael Odaları: Papa II. Julius'un özel daireleri, Constantinus Salonu, Heliodorus Odası, Segnatura Odası ve Borgo'da Yangın Odası olarak dört ayrı bölümden oluşuyor. Bu yapıta Raffel ve öğrencileri 1508'de başlamış, 16 yıl sürmüş, ancak Raffael işi tamamlamadan ölmüş. Freskler, Rönesans'ın dini ve felsefi ideallerini dile getiriyor.

Festivaller, Sanatsal Etkinlikler

Roma'da eğlence dünyasının ayrı bir büyüğü var. Kentteki pek çok açık hava tiyatrosunda, yıldızların altında gerçekleştirilen konserler ve film gösterileri insanı büyüler. Mağazalar, restoranlar ve

müzeler kapansa da, Roma'nın müzik ve diğer kültür etkinlikleri açısından da en hareketli olduğu mevsim yaz ayları.

Roma'nın Rönesans tarzı meydanları, geniş parkları, villa bahçeleri, antik kalıntıları ve diğer açık hava mekânları önemli sanat festivallerine ev sahipliği yapar.

Festivallerle ilgili bilgileri İtalya'da yayımlanan günlük gazetelerden ve her ayın başında Turizm Danışma Bürosu (EPT)'ndan almak mümkün.

Film festivalleri

Arena Esedra: Roma'nın arena tipi açık hava sineması. M.Ö. 4. yüzyıla ait tarihi duvarların arasında her yıl Haziran ortasından Eylül ayına kadar devam ediyor. Her akşam iki film gösteriliyor ve iki film için bir bilet alınıyor.

Cineporto: Tiber'de Olimpik Stadyum'a bakıyor. En başarılı ve popüler yaz festivali. Temmuz - Ağustos ayı boyunca devam ediyor. Her akşam iki film gösteriliyor. İki gösterinin arasında çoğunlukla konserler veriliyor.

Massenzio: En büyük ve politik içerikli açık hava film festivali. Temmuz ortasından Ağustos sonuna kadar 200 film gösterime giriyor. Program yönetmen, aktör, ülke ve konu gibi ana başlıklara ayrılıyor. Bir gecede üç film gösteriliyor.

Caz, pop, rock festivalleri

Along Came Jazz: Temmuz'un başında Tivoli'de

(Roma'nın biraz dışı) yapılır. Antonello Salis, Pino Minafra ve Mauro Orselli gibi İtalyan müzisyenler ve Evan Parker gibi uluslararası konuklar katılır. Giriş ücretsizdir.

Fiesta Capannelle: Haziran'ın ortasından Ağustos ortasına kadar sürer. Latin Amerika'dan önemli isimler katılır. Latin Amerika yiyecekleri yenir ve atmosferi yaşanır.

Jazz and Image Festival: Alexanderplatz Jazz Club tarafından organize ediliyor. Film ve video gösterileri de yapılır. Villa Celimontana bahçesi gibi tarih kokan bir yerde caz dinlemek müthiş bir keyif verir.

Roma Incontra il Mondo: Haziran'ın sonundan Eylül ayına kadar. Roma'nın en güzel mekânlarından birisi. Küçük bir göl ile şelalesi Villa Ada'yı oldukça çekici kılar. Roma Incontra il Mondo (Rome Against the World) uluslararası düzeyde yapılır. Önemli grupların yer aldığı festivalde dünya müziklerinden örnekler verilir.

Roma Live Festival: Haziran ortasından Temmuz sonuna kadar süren, spor ağırlıklı etkinliklerin yapıldığı bir festival. Olimpico Futbol Stadyumu çevresinde yapılıyor. Konser, sinema, disko,

restorant ve bar, festival boyunca bulunuyor. Bu süre boyunca uluslararası buluşma mekânı haline alır.

Roma Europa Festival: Bu eklektik sanat festivali uluslararası düzeyde bir etkinlik tarzında yapılır. Dibango, Cesaria Evora, Pakistanan ve Andalusia'dan gypsy gruplar davet edilir. Haziran ortasından Eylül ayına kadar devam eder.

Testaccio Village: Yaz sezonu için birçok Testaccio's Kulübü, kent dışından eski Roma'nın mezbahası olarak kullanılan Mattatoio'ya taşınır. Dünya müzikleri ve İtalyan rock, caz, Latin, funk müziklerini içerir.

Klasik Batı Müziği ve Opera

Accademia of Santa Cecilia at Villa Giulia: Rönesans döneminin muhteşem bahçesinde senfoni ve oda orkestrası, bale ve dinsel müzik dinleniyor.

Concerti del Tempio: Amatörler kendi müziklerini yapıyor. Arada sırada ünlü sanatçılar da konuk ediliyor.

Rome Festival: Fritz Maraffi yönetimindeki bu yaz festivali, düşük bütçe ile oldukça iyi organize edilmiş.

Teatro dell'Opera: 1997 sezonunda Stadio Olimpik Futbol Stadyumu yaz operasına misafirlik ediyor.

